

Veak četrtek in volja v vred ali v Mariboru s...
Uredništvo: Koroska cesta št. 5, Rokopis se ne vrača.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Kmet. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne...
Telefon št. 220.

20. številka

Maribor, dne 19. maja 1921.

55. letnik.

Srečen in zadovoljiv izid občinskih volitev.

Ko smo sli v volilni boj za naše občine, nismo nikdar mislili, da bi naša stranka mogla doseči tako sijajen uspeh. Številke govori! Zadnje dni si vsi skušajo demokratiški uradniki na okrajnih glavarstvih število naših odbornikov zmanjšati enostavno na ta način, da naše somišljenike pripišejo k kakim drugim nam nasprotni stranki.

Sodni okraj Maribor: odbornikov 1040, SLS 617, to je 60%, vse nasprotne stranke 423, to je 40%.

Sodni okraj Slov. Bistrica: odbornikov 496, SLS 411, to je 82,86%, vse nasprotne stranke 85, to je 17,14%.

Sodni okraj S. v. Lenart: odbornikov 472, SLS 393, to je 83,28%, vse nasprotne stranke 79, to je 16,72%.

Sodni okraj Rogatec: odbornikov 244, SLS 129, to je 52,87%, vse nasprotne stranke 115, to je 47,13%.

Sodni okraj Kozje: odbornikov 398, SLS 217, to je 54,50%, vse nasprotne stranke 181, to je 45,50%.

Sodni okraj Goranjigrad: odbornikov 182, SLS 99, to je 54,40%, vse nasprotne stranke 83, to je 45,6%.

Sodni okraj Marenberga: odbornikov 186, SLS 97, to je 52%, vse nasprotne stranke 89, to je 48%.

Sodni okraj Ormož: odbornikov 486, SLS 388, to je 79,83%, vse nasprotne stranke 98, to je 20,17%.

Sodni okraj Ptuj: odbornikov je 958, SLS 661, to je 69%, vse nasprotne stranke 297, to je 31%.

Sodni okraj Konjice: odbornikov 434, SLS 321, to je 74%, vse nasprotne stranke 113, to je 26%.

Sodni okraj Ljutomer: odbornikov 356, SLS 264, to je 74,34%, vse nasprotne stranke 92, to je 25,66%.

Sodni okraj Gornja Radgona: odbornikov 348, SLS 208, to je 60%, vse nasprotne stranke 140, to je 40%.

Sodni okraj Sostanj: odbornikov 176, SLS 100, to je 56,81%, vse nasprotne stranke 76, to je 43,19%.

Sodni okraj Vrhnjansko: odbornikov: 148, SLS 65, to je 43,92%, vse nasprotne stranke 83, to je 56,08%.

Sodni okraj Slovenjgradec

odbornikov: 234, SLS 153, to je 65,58%, vse nasprotne stranke 81, to je 34,62%.

Sodni okraj Celje: odbornikov: 444, SLS 192, to je 43,47%, vse nasprotne stranke 252, to je 56,53%.

Sodni okraj Brežice: odbornikov 270, SLS 51, to je 18,88%, vse nasprotne stranke 219, to je 81,12%.

Sodni okraj Smarje pri Jelšah: odbornikov 206, SLS 113, to je 54,89%, vse nasprotne stranke 93, to je 45,11%.

Sodni okraj Sevnica: odbornikov 184, SLS 107, to je 57,87%, vse nasprotne stranke 77, to je 32,13%.

Sodni okraj Laško: odbornikov 196, SLS 113, to je 62,24%, vse nasprotne stranke 83, to je 37,76%.

Skupno število odbornikov (razen mest Maribor, Celje in Ptuj) na Slov. Štajerskem je 7458. Od teh imajo SLS 4693 zanesljivih, to je 63% vseh odbornikov. Vse nasprotne stranke: socialisti, narodni socialisti, komunisti, samostojni demokrati ter razne gospodarske, združene in kmetijske stranke (med katerimi je veliko število naših) imajo skupno 2759, to je 37%. Povdarjamo pa, da so te številke večinoma „uradne.“ Ker so uradniki in žandarji umetno sremenili mnogo naših najboljših somišljenikov-odbornikov v nasprotnike, bo število naših mandatov po končni natančni statistiki iznašalo gotovo nad 5000.

Slava zavednim našim zaupnikom in volilcem!

Kako nas „osrečujejo“ demokrati in samostojni na polju šolstva?

Ako se ozremo okrog po naši slovenski deželi, vidimo, da se skoro v vsaki naši župniji največja ter naj lepša poslopja ravno šolska. Ta ljudsko šolska poslopja na kmetih je zgrajeno pod staro Avstrijo naš davkoplačevalci in imel radi tega tudi pravico potom krajevnega šolskega sveta vsaj nesvetovalno soočevali pri nastavljenju učiteljskih moči in tudi nadzirati poduk, kaj in kako potačuje učitelj otroke v od vaških davkoplačevalcev zgrajeni ter vzdrževani šoli. Ljudske šole po deželi je torej do danes zidalo, vzdrževalo in deloma tudi nadziralo našo kmetijsko ljudstvo po natančno zato od njega izvoljeni zastopniki. Sedaj pa je naenkrat padlo v glavo beograjski demokratični samostojni vladi, da se morajo ljudske šole poddržaviti. Izginejo tudi krajevni

šolski sveti, na katerih mesto stopijo nekaki krajevni šolski odbori, ki pa ne bodo imeli niti najmanjšega vpliva pri nastavljenju učiteljskih učnih moči. Šolstvo se bo pri nas po novi naredbi najzagrizenejšega liberalnega prosvetnega ministra Pribečeviča po celi naši kraljevini zenačilo in podržavilo, to se pravi, da bomo mi Slovenci, ki imamo že itak najlepša in najboljša šolska poslopja, tako tudi pri zenačenju in podržavljenju ljudskih šol pomagali z davki graditi po Srbiji, Macedoniji in Crngori, kjer sploh niso poznali doslej ljudskih šol na kmetih.

Ta sad zenačenja in podržavljenja ljudskih šol nam je prišel centralizem, kajti pri slovenski avtonomiji bi si mi Slovenci prav izstahka vzdrževali naše lepe ljudske šole sami. Sedaj bomo pa pri centralističnem podržavljenju ljudskih šol potom davkov plačevali za naše in celo no jugoslovansko šolstvo tudi za kraje, kjer se šol doslej niti videli niso. Pri vsem tem podržavljenju šol in vzdrževanju iz kmetijskih žepov pa ne bo imel kmet niti najmanjša besedice sodelovanja pri nastavljenju učiteljstva in učitelj bo odslej lahko v šoli učil kaj in kako bo hotel ne oziraje se na želje in zahteve naših krščanskih slovenskih staršev.

Ta nova šolska naredba o podržavljenju ali ropu kmetijskih šolskih pravic je sad centralizma in so pri njej sodelovali naš demokrati dr. Kulovec in samostojni pravdar za kmetško pravo (prav, krivico) Pucelj.

Citateljem našega lista je še gotovo v živem spominu naša borba proti sokolizaciji naših kmetijskih šol. Ker smo se tozadevno mi Slovenci tako krepko postavili v bran, se ni upal po naših ljudskih šolah prosvetni minister Pribečevič upeljati sokolske vzgoje. Da pa vendar dosežejo brezverni demokrati namen in cilj sokolske vzgoje, nas je demokratično samostojna beograjska vlada onesrečila z novo šolsko naredbo, ki pravi, da se bo do po ljudskih šolah prirejela prosvetna in gospodarska predavanja, katera bo vodil in nadzirati edinole učitelj. Kedo je ta učitelj? Pri nas Slovencih žalibog tudi na kmetih človek, ki najmanj obiskuje cerkev, ki verskih dolžnosti sploh ne ali slabo izpolnjuje, ki najbolj zabavlja čez vero in duhovščino, ki je demokrat in Sokol z dušo in telesom. Kaka do bodo potem predavanja pod nadzorstvom brezplačno. Znano pa je, da je pri takega ravnokar omenjenega učiteljstva, si pač lahko mislino. Ta naredba o predavanju po ljudskih šolah

pod nadzorstvom liberalnega učiteljstva ni nič drugega, nego javnosti nekakolika prikrita sokolizacija ljudskega šolstva. Kar niso dosegli demokrate pod očitim imenom sokolizacije ljudsko šolske vzgoje, to bodo sedaj potem brezverskih-sokolskih predavanj pod slepim, da so ta predavanja na učiteljevo odgovornost prosvetne ter gospodarske vsebine. To je zopet nova šolska naredba, s katero so naše krščansko kmetijsko ljudstvo v Sloveniji onesrečili demokrati in samostojni iz Beograda.

Doslej je po se staroavstrijski navadi izvešil na deželi popisovanje ljudskošolskih novincev šolski vodja brezplačno. Znano pa je, da je pri nas v Jugoslaviji danes malokedo plačan tako dobro kot učitelj. V demokratsko-samostojnem smislu preosnovani višji šolski svet v Ljubljani je sedaj izdal naredbo, potom katera bo dobival šolski vodja iz zaklada krajevnega šolskega sveta posebno nagrado za popis šolskih novincev in sicer od vsakega otroka po dva dinarja. Po tej naredbi bo izvršil šolski vodja šolsko popisovanje od hiše do hiše in bo zato poleg mesečne dobre plače še posebej plačan iz zaklada krajevnega šolskega sveta, kateri se napolnjuje in vzdržuje na račun kmetijskih davkoplačevalcev.

Zopet eno novo davno veselje za našega že itak do onemoglosti preobdanelega kmeta.

To so torej na kratko omenjene tri nove šolske naredbe, ki bodo najbolj v živo občutno zadale vsakega slovenskega kmeta in kulce so naložili kmetijskemu ljudstvu, ki so se sli borili v Beograd za kmetško pravo in razbremenitev — samec, čini, ki se po tejujejo na vso moč za centralistično ustavo.

Podržavljenje ljudskih šol sokolizacija in plačevanje popisovanja šolskih novincev je sad 28. novembra minulega leta, ko je naš kmet varjel in zaupal zastopstvo svojih pravic in koristi kmetijskim izdajcem in koritarjem samostojnim.

Jasna beseda o nepoštenosti „Samostojne“ in njenega vodstva.

Pri sestevanju glasov za volitve v konstituanto se je pri mariborski komisiji napravila napaka, ki je jasno razvidna iz števil in je tudi uradno dognana. Po poštem računju je izvoljen naš osmi kandidat g. Skoberne in ne g. Kirbiš iz St. Janža. Ko se je to ugotovilo, so našli izgovor, da so krivično in napačno razglasitev volil-

Zaklad na otoku.

iz zagledskega prevedel Paulus.

(Dolje.)

„Kaj? — Bežati? — Zajci!“ je zavpil Pater. „Dirk je bil osel in strašljiv od nekdanj! Ne menite se zanj! Ti ljudje morajo biti čisto blizu! — Ne morejo biti daleč! Kar pod vašimi rokami so! Išcite jih! — Išcite jih! Pseta! O, vrag vzemi mojo dušo! — O, da bi imel oči!“

Starčeve besede so očividno naredile vtis na njegove pomagače, ker dva izmed njih sta res začela stikati krog hiše, pa zelo malomarno, se mi je zdelo, in vsak trenutek pripravljena na beg, če bi se pokazala nevarnost. Drugi pa so ostali na cesti, nevedec, kaj bi storili.

„Tiscenki vam ležijo tu-le za gramovjem“, jih je nahrnil, „in vi postopate in cincate po cesti! Bogati boste kakor knezi, ako najdete tele ljudi. Pravim vam, da so tukaj kje blizu in vi še pomišljate! Nobeden si ni upal pred Bilo, edini jaz — ubogi in slepi človek! In meni naj uide sreča zavoljo vas! Jaz naj ostanem zaničevan

postopaj in terač in naj prosičim za kupljico ruma, ko bi se lahko vozil z begato kočjo. Če bi imeli le toliko posuma, kakor črv v noki, bi jih hitro prijeh —“

„Ne jezi se, Peter“, je eden zagodel, „saj smo naši njegove zlate!“

„Mo, oče pa, da so skrili tisto tvojo Flirtovo“, je drugi rekel. „Vzemi zlate, Peter, in ne vihraj tukaj po cesti!“

Res se je slepec vedno bolj razburjal pri teh očitkih. Nazadnje ga je premagala strast in jeza, začel je kar na slepo klestiti po njih in njegova palica je krepko priletela na enega ter drugega.

Pa niso mu ostali ničesar dolžni. Krepko so mu odgovarjali, se umikali palici in mu jo skušali izviti iz rok.

Pretep je rešil naju. Nihče se ni več zmenil za pobegle „gostilničarje“, in ko so se še ruvali in suvali po cesti, so zatopotala izza vaških gričev konjska kopita. Obenem je počil nekje na griču strel.

To je bilo menda zanje znamenje skrajne nevarnosti, kajti rokovančji so se namah razorsili na vse strani, eni proti obali, drugi proti gričem, in v

manj kot pol minuti ni bilo nobenega več na cesti.

Le slepi Peter je ostal. Zapustili so ga bodisi, da so nanj pozabili v svojem divjem strahu, bodisi ker so se hoteli maščevati za njegove psovke in udarce. Ves zmešan je stopical gorindol in klical tovariše. Nazadnje je ubral čisto napačno smer, stekel mimo mene čez most proti vasi in vedno kričal:

„Dirk! Črni Pes! John!“ — saj vendar ne bodete zapustili starega in slepega Petra — prijatelji — nikar me ne zapustite!“

V tem se je topot konj naglo približal in štirje jezdeci so se prikazali vrh griča v jasni mesečini in skokoma hiteli navzdol.

Slepec je opazil svojo pomoto, — kričnil je, skočil na rob ceste in se zavalil v jarek. Pa hitro je bil zopet na nogah, nanovo se je zagnal po cesti, popolnoma zmešan, in je prišel tu prvemu konju naravnost pod kopita.

Jezdec se mu je še skušal izogniti, pa zastoj — konj ga je sunil ob tla, strašno je zavpil stari slepi rokovanč, kopita so ga potepala, malo se

* Izgovori: Džoun.

(Dalje prihodnjic.)